

Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKaL)

Wat is de BKaL?

In de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel Limburg (BKaL) bepaalt u samen met de bestuurders van de andere Limburgse waterpartners de ambitie, de adaptatiestrategie en de gezamenlijke agenda voor klimaatadaptatie. U stemt af over de water- en klimaatopgaven en maakt afspraken over de te nemen stappen in het klimaatbestendig maken van Limburg. Ook biedt de BKaL u de gelegenheid om te netwerken en u te laten inspireren door sprekers uit het werkveld. We maken samen van de klimaattafel een succes.

De BKaL vergadert vier keer per jaar op wisselende locaties. Enkele weken voorafgaand aan de BKaL vergadert de Ambtelijke Klimaatadaptatietafel Limburg (AKaL). Waterschap Limburg heeft een coördinerende en faciliterende rol.

Hoe is de BKaL tot stand gekomen?

Tijdens een regenachtige bijeenkomst naar aanleiding van de droge zomer van 2018, spraken de aanwezige gedeputeerden, wethouders en dijkgraaf af om een structureel overleg in te richten om de effecten van klimaatverandering te bespreken. Eind 2018 resulteerde dit in de oprichting van de BKaL.

Wie zit er in de BKaL?

In de BKaL hebben alle belanghebbenden zitting: gemeenten, het waterschap, de Provincie, Rijkswaterstaat, de land- en tuinbouw, de terreinbeheerders, natuur en milieu, het waterleidingsbedrijf, de industrie, recreatie en toerisme, particulier grondbezit, de veiligheidsregio's en de GGD.

Welke onderwerpen staan op de agenda?

Actuele onderwerpen op de agenda van de BKaL zijn:

- Hoogwater en wateroverlast: de samenwerking n.a.v het hoogwater juli 2021 en de analyse wateroverlast.
- Ruimtelijke adaptatie: het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).
- Waterbeschikbaarheid: het Deltaprogramma Hoge Zandgronden (DHZ), het startdocument waterstromen, de droogtestrategie, en de analyse waterbeschikbaarheid.
- Inspiratie en kennisdeling

In de bijlage is per onderwerp een korte schets van de afgelopen periode opgenomen.

De agenda wordt steeds aangepast op de actualiteit en de behoefte van de deelnemers.

Bijlage

Achtergronden bij de actuele onderwerpen.

Hoogwater en wateroverlast

Samenwerking n.a.v. hoogwater juli 2021

Landelijk

Op initiatief van het Ministerie van I&W is een tijdelijke Beleidstafel Wateroverlast en Hoogwater ingericht. De Beleidstafel Wateroverlast gaat aan de slag met vragen over het voorkomen van schade in de toekomst, de crisisbestrijding, de lopende maatregelen en maatregelen die nog genomen kunnen worden, het versterken van de grensoverschrijdende aanpak of beleid en regelgeving. De adviezen van de (tijdelijke) Beleidstafel Hoogwater en Wateroverlast moeten er toe bijdragen dat wij nu en in de toekomst beter voorbereid zijn op extreme neerslag.

Regionaal

In november 2021 hebben de Limburgse gemeenten, Waterschap Limburg en Provincie Limburg de propositie 'naar een robuust watersysteem in Limburg' aan minister Visser van infrastructuur en Waterstaat aangeboden. Hierin is op hoofdlijnen de urgentie, de noodzaak en tegelijkertijd de kans beschreven om de watersystemen in Limburg versneld klimaatrobuust te maken. Om de voorgestelde aanpak op hoofdlijnen verder uit te werken wordt een actieprogramma gemaakt op basis van de uit te voeren systeemanalyse en input van (regionale) partners. Hiervoor is het programma Waterveiligheid en Ruimte (voorheen: regionale actietafel) opgezet met betrokkenheid van de partners. Ter ondersteuning van de propositie is een motie voor de Tweede kamer opgesteld.

Lokaal

Behalve landelijk en regionaal gebeurt er ook lokaal heel veel naar aanleiding van de wateroverlast. Zo vinden in diverse gemeenten bijeenkomsten met bewoners plaats om samen te evalueren. Wat is ons overkomen, wat ging er goed, wat moet verbeterd worden, etc.

- In de vergadering van de BKaL ontvangt u informatie over de voortgang van de beleidstafel. Ook vertellen partijen waar zij mee bezig zijn en hoe dit aanhaakt bij de (regionale) aanpak.

Analyse wateroverlast

Om een beeld te krijgen van wat er gebeurd is en wat we kunnen leren is onderzoeksinstituut Deltares ingeschakeld om de feiten in beeld te brengen en het watersysteem te analyseren. Dat gebeurt aan de hand van case studie-analyses, quick scans en een grote systeemanalyse.

- In de vergadering van de BKaL ontvangt u een toelichting op hoofdlijnen over de voortgang en tussentijdse resultaten van de analyses.

Ruimtelijke adaptatie

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk plan van alle Nederlandse gemeenten, waterschappen, provincie en het Rijk om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten.

Vanaf 1 januari 2021 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen gebruik maken van de Impulsregeling klimaatadaptatie. Via die regeling kunnen ze een bijdrage van het Rijk krijgen voor adaptatiemaatregelen. Het bedrag kan gebruikt worden om adaptatiemaatregelen versneld uit te voeren.

voeren, om al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen, of om nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken.

- In de vergadering van de BKaL vertellen de klimaatcoördinatoren van de vier werkregio's Waterpanel Noord, Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Maastricht Mergelland u meer over de stand van zaken in hun regio.

Waterbeschikbaarheid

Deltaprogramma Hoge Zandgronden (DHZ)

Sinds 2019 werken de regionale overheden, land- en tuinbouwsector, drinkwaterbedrijven, terreinbeheerders en natuurorganisaties in Noord-Brabant en Limburg al structureel samen aan de zoetwateropgave. Dit gebeurt onder de vlag van het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ). De ambitie voor de lange termijn is dat de hoge zandgronden in het zuiden van Nederland klimaatbestendig en waterrobuust worden, zodat de regio in 2050 goed kan omgaan met steeds vaker voorkomend extreem weer en weerbaar is tegen watertekort. De ambitie voor 2050 is vertaald in een tussendoel voor de waterbeschikbaarheid in 2027. In 2027 is het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van de regio verankerd in de manier van werken. Deze manier van werken in Zuid-Nederland draagt bij aan de ambitie om voor 2050 in de hele regio weerbaar te zijn tegen watertekorten.

In werkplannen voor de periode 2016-2021 (fase 1) en 2022-2027 (fase 2) zijn maatregelenprogramma's, beleidsacties en voorgenomen investeringen opgesteld voor een klimaatbestendige waterbeschikbaarheid. Het eerste werkprogramma voor de periode 2016-2021 is grotendeels afgerond.

- In de vergadering van de BKaL is afgesproken dat alle partners zich gezamenlijk inzetten om het resterende budget voor eind 2021 (looptijd regeling) uit te putten.

Landelijk is afgesproken dat een uitloop van projecten / programma's uit de eerste fase mogelijk is tot in 2022 (indien verlichtingen aangegaan zijn in 2021). Eventuele verdere uitloop tot in 2023 bij projecten is mogelijk. Echter deze uitloop dient vooraf wel te worden gemeld in het Bestuurlijke Platform Zoetwater (BPZ) en hiermee te worden ingestemd.

In het werkplan voor de tweede periode 2022-2027 zetten we in op drie categorieën maatregelen: efficiënt gebruik, robuust watersysteem en ruimtelijke adaptatie. Het accent verschuift daarbij in de loop van de tijd van het aanpassen van het watersysteem en het watergebruik naar steeds meer ook het aanpassen van het landgebruik.

In de Bestuursovereenkomst DHZ 2022-2027 hebben de regionale partijen in Zuid-Nederland onderling afspraken vastgelegd over de uit te voeren maatregelen, eigen investeringen en inzet en verdeling van Deltafondsmiddelen, de monitoring van de voortgang en het omgaan met eventuele tussentijdse wijzigingen. In het Regionaal Bestuurlijk overleg Maas (RBOM) van 16 december is de bestuursovereenkomst vastgesteld en ondertekend.

- Voorafgaand aan het RBOM is de Bestuursovereenkomst DHZ 2022-2027 eind 2021 in de BKaL vastgesteld.

De landelijke Specifieke Uitkering (SPUK) en provinciale regelingen waarmee de Deltafondsmiddelen worden doorgezet naar de uitvoerende partijen zijn nog in ontwikkeling.

- In de vergadering van de BKaL nemen wij u mee in de voortgang van de op te stellen regelingen.

Startdocument Waterstromen Limburg

In de BKaL van 10 december 2020 is voorgesteld om samen op te trekken met de watergebruikende en waterbeïnvloedende partijen om feitelijk in beeld te brengen waar effecten optreden van watertekorten. Hoeveel water is er in Limburg op de kritieke momenten en hoe werkt dat door? Met andere woorden, hoe stroomt het water door Limburg. Daartoe is begin 2021 gestart met de Werkgroep Waterstromen met deelnemers uit verschillende overheden en stakeholder. Het resultaat biedt een vertrekpunt voor een droogtestrategie als onderdeel van het klimaatadaptief maken van Limburg.

- Halverwege 2022 wordt de BKaL gevraagd het Startdocument Waterstromen Limburg vast te stellen.

Droogtestrategie

In aansluiting op het startdocument Waterstromen Limburg wordt gekeken naar een gezamenlijk op te stellen droogtestrategie, voor de aanpak van de verdroging op de lange termijn. Onderdeel van de droogtestrategie is om te komen tot een intentieverklaring waarin de Limburgse waterpartners afspreken om zich gezamenlijk in te zetten voor een robuust watersysteem. Het streven is om deze intentieverklaring in 2022 gereed te hebben.

- In 2022 wordt de BKaL betrokken bij het opstellen en ondertekenen van de intentieverklaring.

Analyse Waterbeschikbaarheid (onderdeel van Deltaprogramma Zoetwater)

De Provincie Limburg voert als grondwaterbeheerder de regie op maatregelen om de (zoet)watervoorziening van Limburg te verbeteren. Om watertekorten te voorkomen zet de Provincie Limburg in op twee sporen:

Spoor 1: vergroten wateraanbod

De provincie onderzoekt welke mogelijkheden er in Limburg zijn om het aanbod van grondwater te vergroten. De provincie gaat daarbij uit van:

- Meer water uit de waterkringloop (neerslag, grond- en oppervlaktewater) lokaal langer vast te houden en de grondwateraanvulling vergroten. Hierna kortweg **“water lokaal vasthouden”** genoemd.
- Niet lokaal water gebruiken of gebruiken voor een andere toepassing dan in de huidige situatie, zoals het anders gebruiken van afvalwater uit de waterketen of aanvoerwater. Hierna kortweg **“water aanvoeren van elders”** genoemd.
- Verkennen effecten van verandering van functies, hierna kortweg **“functieverandering”** genoemd.

Spoor 2: verkleinen watervraag

In het vervolg van het proces waterbeschikbaarheid zal de provincie met alle maatschappelijke partijen overleggen welke afspraken zijn te maken om het watergebruik te verminderen. Dit zal de provincie in 2022 parallel aan spoor 1 opstarten.

Inspiratie en kennisdeling

In de BKaL worden regelmatig sprekers uitgenodigd die ons aan het denken zetten. Zo inspireerde Rijksbouwmeester Floris van Alkemade de BKaL al om anders te denken over ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke transities, vertelden betrokken waterpartners hoe zij de impact van klimaatverandering voelen, en namen deskundigen de BKaL mee in de mogelijkheden van internationale samenwerking en de kansen op financiering van klimaatmaatregelen.